

Opgang, 29 oktober

In de Bijbel in Gewone Taal (BGT) luidt psalm 1 als volgt:

1. Gelukkig is iemand die niet luistert naar slechte mensen, die nee zegt tegen hun verkeerde plannen. Als slechte mensen spotten met God, doet hij niet mee.
2. Maar hij is blij met de wet van de Heer. Daar is hij dag en nacht mee bezig.
3. Het gaat altijd goed met hem. Hij lijkt op een boom aan het water. De boom geeft vruchten, ieder jaar opnieuw, en zijn bladeren blijven altijd groen.
4. Met slechte mensen gaat het heel anders. Zij zullen verdwijnen, zoals stof dat wegwaait in de wind.
5. Als God rechtspreekt, blijft er niets van hen over. Ze horen niet bij het volk van God.
6. De Heer beschermt mensen die leven zoals hij het wil. Maar met slechte mensen loopt het verkeerd af.

Teksten

1 – Hans Leo Hassler (1561-1612): “Beatus vir qui non abiit (Ps.1:1-3) (a 4) (Peñalosa Ensemble)

Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum, et in via peccatorum non stetit, et in cathedra pestilentiae non sedit; sed in lege Domini voluntas ejus, et in lege ejus meditabitur die ac nocte.

Et erit tamquam lignum quod plantatum est secus decursus aquarum, quod fructum suum dabit in tempore suo: et folium ejus non defluet; et omnia quaecumque faciet prosperabuntur.

2 – Sietze de Vries (1973): “Variaties voor orgel over psalm 1” (Sietze de Vries, orgel Albertus Anthoni Hinsz, 1733/1734, in de Petruskerk van Leens)

Het orgel in de Petruskerk te Leens werd in de jaren 1733/34 gemaakt door de Groninger orgelmaker Albertus Anthoni Hinsz in opdracht van Anna Habina Lewe, douairière Van Starckenborg, collatrix van de Kerk van Leens. De nog jonge Hinsz had zijn naam als zelfstandig orgelmaker gevestigd bij de ombouw en vergroting van het orgel in de Martinikerk te Groningen in 1729, in opdracht van de weduwe van Frans Caspar Schnitger (met wie hij later trouwde).

De tongwerken zijn typisch voor veel oude orgels in het orgelrijke Groningen. We horen de Vox Humana als begeleiding voor de melodie die met een ander tongwerk, de Cornet 2' in het pedaal gespeeld wordt.

De Vries: De Psalm, die de gelovige voorstelt als een boom die geplant is aan een waterstroom, wordt in de eerste variatie uitgebeeld in een 'pastorale'. Deze vorm, letterlijk een 'hersdersgezag', wordt door componisten graag gebruikt om de natuur uit te beelden. In een rustig voortkabbellend 6/8 ritme horen we weer een aantal tongwerken, die deze keer zowel met prestanten als met fluiten gecombineerd worden. In de tweede variatie horen we de prachtige Sesquialter van het rugpositief als solostem.

3 – Orlando di Lasso (c.1532-1594): “Beatus vir qui non abiit” (a 6) (Ex Arte Lux)

Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum, et in via peccatorum non stetit, et in cathedra pestilentiae non sedit; sed in lege Domini voluntas ejus, et in lege ejus meditabitur die ac nocte.

Et erit tamquam lignum quod plantatum est secus decursus aquarum, quod fructum suum dabit in tempore suo: et folium ejus non defluet; et omnia quaecumque faciet prosperabuntur.

Non sic impii, non sic; sed tamquam pulvis quem projicit ventus a facie terrae.

Ideo non resurgent impii in iudicio, neque peccatores in concilio justorum: quoniam novit Dominus viam justorum, et iter impiorum peribit.

Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto. Sicut erat in principio et nunc et semper, et in saecula saeculorum. Amen.

4 – Wacław z Szamotuł (1520-1560): “Beatus vir, qui non abiit in consilio impiorum” (Ps. 1) (Ensemble Morgaine)

5 – Thomas Tallis (c.1505-1585): “Man blest no doubt” (First Tune, voor Archbishop Matthew Parker’s The Whole Psalter translated into English Metre) (a 4) (The Tallis Scholars)

1st verse:

Man blest, no doubt, who walk'th not out in wicked men's affairs,
and stand'th no day in sinners' way, nor sitt'th in scorn's chairs;
but hold'th even still God's Law in will, with all his heart's delight;
and will him use on it to muse, to keep it day and night.

6 – Heinrich Schütz: “Wohl dem, der nicht wandelt im Rat der Gottlosen” (Ps.1:1-3, Concerto IX uit Kleine geistliche Concerte) (Cantus Cölln)

Wohl dem, der nicht wandelt im Rat der Gottlosen, noch tritt auf den Weg der Sünder, noch sitzt da die Spötter sitzen, sondern hat Lust zum Gesetze des Herrn und redet von Lust zum Gesetze des Herrn und redet von seinem Gesetze Tag und Nacht.

Der ist wie ein Baum gepflanzt an den Wasserbächen, der seine Frucht bringet zu seiner Zeit, und seine Blätter verwelken nicht, und was er machet, das gerät wohl.

Alleluja.

7 – Mikołaj Gomółka (1535-1600): Szczęśliwy, który nie był między złymi w radzie (Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum) (Warsaw Chamber Choir, Ryszard Zimak)

Psalm 1 uit een bundel met zettingen van Psalmen, in het Pools vertaald door de dichter Jan Kochanowski, uit 1579.

8 – Gottfried August Homilius (1714-1785): Cantate “Wohl dem, der nicht wandelt im Rat der Gottlosen”, HoWV II.6, 1e deel (Ps.1:1-2) (a 4) (Kölner Akademie, o.l.v. Michael Alexander Willens)

Wohl dem, der nicht wandelt im Rat der Gottlosen, noch tritt auf den Weg der Sünder, noch sitzt, da die Spötter sitzen, sondern hat Lust zum Gesetze des Herrn und redet von seinem Gesetze Tag und Nacht.